

Deutsch és a lengyel modell

Alig kelt fel a nap október elsején, máris örömet hozott nekem: a tévé képernyőjén feltündökölt Deutsch Tamás arca, és szája szóra nyílt, és kifejtette, hogy

pártja számára az elkövetkező időszakban a lengyel modell az iránymutató. A tévé riportere ebből logikusan azt a következtetést vont le, hogy a Fidesz a kisgazdákkal óhajt koalíciót alkotni. Deutsch erre nem akart sem igent mondani, sem nemet, ezért a polgári szövetségre terelte a szót, mely most a lehető legszelesebb ellenzéki tömörülés.

Nekem mindig nagyon tetszik, amikor a fideszesek a polgári szövetségről hablatyolnak. 1994-ben is alkottak polgári szövetséget, a szabad demokratákkal, az Agrár-szövetséggel és a Vállalkozók Pártjával. Ma Lezsák, Boross és Surján nekik az adekvát polgár. A polgár fogalma definiálható így is: polgár az, akivel a Fidesz összefog. Mondhatnánk, a Fidesz polgárrá üti mindenkori szövetségeseit. Deutsch tehát a széles polgári szövetségről beszélt, de olyan eszeveszett lódításra mégsem vetemedett, mint Vezére 1994-ben – vagyis azt azért mégsem merte állítani, hogy se jobbról, se balról nem kell nekik szövetséges, mert a polgári pártok megszerzik a szavazatok abszolút többségét. Ezért talán beszélgetőtársa újra megkérdezte tőle, hogy mit jelent a lengyel modell, ha nem azt, hogy a polgári szövetség összefog Torgyánékkal a választások után.

Deutsch válaszát nem teljesen

tudtam felfogni, nyilván filozófiai műveltségem csökevényes volta miatt – annyi bizonyos, hogy nem tette le határozottan a garast a szövetség mellett, de nem is tagadta a lehetőségét. Elhagyta vonzó politikai erénye, a magabiztosság, mert saját metaforájának csapdájába esett. Mihelyt kimondta, hogy a Fidesz számára a lengyel modell az irányadó, kizárta annak lehetőségét, hogy valamelyik kormánypárttal működjön együtt, és nyomatékosan elkötelezte magát a Torgyánnal való szövetség mellett.

Csak mellesleg jegyzem meg, mert ez nem az én gondom, hogy a „lengyel modell” kifejezés nagyvonalúan eltekint a történelmi előzményektől. Nevezetesen attól, hogy a mai lengyel jobboldali és liberális irányzatok kiemelkedő személyiségei együtt harcoltak szívósan és önfeláldozóan a pártállam ellen; a magyar jobboldal viszont, egy-két kivételtől eltekintve, a legjobb esetben is csak Ceausescu felé öltögette nyelvét Aczél és Pozsgay hóna alól, vagy „alámerült”. Deutschéknak – már csak ódzkodó összavazóik miatt is – szemet kell hunyniuk e különbség fölött, és meg kell szépitniük a mi tündibünci jobboldalunkat. Ezt a feladatot azonban a féregirtó Torgyán, továbbá a férji lantmuzsikára Csurka felé csárdásoszó Maczó nem könnyíti meg nekik.

Ha Deutsch nem a saját kútfejéből merítette a „lengyel modell” kifejezést – amit nagyon valószínűnek tartok, mert abban a pártban csak egyetlen kútfejből lehet meríteni –, akkor a Fidesz újabb fordulat előtt áll. A metafora kényszere folytán nyíltan kell vállalnia azt, ami ellen eddig tiltakozott: hogy aki Orbánt választja, az Torgyánra mond igent.